

akti+

LETECKÁ VÁLKA NAD ČESKEM

Vzdušné síly Armády České republiky připravily na druhou polovinu letošního května unikátní spojení cvičení Lion Effort s každoročním cvičením Ramstein Guard, které je zaměřené na výcvik v elektronickém boji a rušení. Bojové letouny tak burácely nad Českem plných čtrnáct dnů.

„Sklobit termínově obě cvičení do navazujícího časového rámce považuji za velký přínos, unikát a cennou zkušenost,“ říká plukovník gšt. Michal Kudyn z Velitelství Vzdušných sil Armády České republiky.

V prvním týdnu si letové posádky v rámci cvičení Ramstein Guard vyzkoušely činnost při elektronickém boji v podmínkách rušení palubních radiolokátorů, rádiového spojení a satelitního navigačního systému GPS. Do této části cvičení se zapojil speciálně upravený rušící letoun FA-20 civilního britského kontraktora Draken Europe, ale i další specialisté z Fakulty vojenských technologií Univerzity obrany Brno, odborníci na globální navigační satelitní systém (GNSS) z Vojenského geografického a hydrometeorologického úřadu Dobruška a specialisté s pozemní technikou z 53. pluku průzkumu a elektronického boje Opava.

„To, že se podařilo sklobit tato dvě cvičení, považuji za velký unikát a cennou zkušenost. Cvičení Lion Effort je v několika aspektech výjimečné. Účastnily se ho švédské vzdušné síly jako právoplatní členové NATO a nesmíme opomenout i komplexnost cvičení právě spojením Ramstein Guard a Lion Effort,“ ocenil výjimečnost spojení obou cvičení plukovník Michal Kudyn z Velitelství Vzdušných sil Armády České republiky.

LION EFFORT 2024

Do cvičení Lion Effort se zapojilo 500 vojáků, z toho 150 ze zahraničí. Bylo to v pořadí páté cvičení států provozujících letoun JAS-39 Gripen, známé také pod zkratkou GUG (Gripen Users Group). V roce 2009 byla hostitelem Maďarská republika, druhé cvičení se konalo v roce 2012 ve Švédském království, třetím hostitelem byla v roce 2015 Česká republika a v roce 2018 opět Maďarsko. Letošním hostitelem se stala opět Česká republika a 21. základna taktického letectva Čáslav (zTL).

Letový program byl rozdělen do dvou hlavních bloků. Dopoledne létaly mise podle komplexního scénáře za koordinace všech cvičících (COMAO – Composite Air Operations). COMAO jsou operace, kdy společně působí velké množství různých typů letounů, které jsou případně podporovány pozemními silami a jejich účelem je dosáhnout požadovaného vojenského efektu. Dopoledne následovaly mise (tzv. shadow wave), které byly zaměřeny

na manévrový vzdušný boj a přímou leteckou podporu. Více než dvě desítky letounů tak cvičily taktiku v pokročilém vzdušném boji. Nechybělo ani tankování za letu a důležitá byla vzájemná spolupráce posádek.

Gripeny tří států ve vzduchu

„Cvičení se účastnily tři státy skupiny GUG. Kromě českých gripenů z naší základny v Čáslavi se zúčastnilo i šest letounů JAS-39 Gripen švédského letectva a maďarské letectvo přistálo tady v Čáslavi s pěti stíhačkami,“ informoval velitel 21. zTL Čáslav brigádní generál Jaroslav Tomaňa.

„Úkoly byly zaměřeny na vybudování vzdušné nadvlády, což představuje ofenzivní protiletecké operace, obranné protiletecké operace, podporu pozemních sil nebo útok na významné síly protivníka, na létající cíle nebo na cíle významné hodnoty, což představuje nějaké řídicí středisko,“ upřesnil úkoly posádek velitel křídla 21. zTL plukovník gšt. Pavel Pavlík.

O své zkušenosti ze cvičení se podělili i zástupci maďarského a švédského letectva.

„Čeští partneři jsou profesionálové a poskytli nám zde velmi kvalitní výcvik. Během uplynulých dvou týdnů jsme se tu naučili hodně a bylo to vždy díky velmi dobré spolupráci. Ze cvičení Lion Effort si vždy odnášíme velmi cenné zkušenosti,“ řekl pilot maďarského letectva. Pozitivně se vyjádřil i zástupce švédského letectva. „V prvé řadě je důležité, že piloti gripenů sdílejí své zkušenosti, můžeme si vzájemně předat cenné informace a poučit se z nich. A za druhé, Švédsko má možnost cvičit se spojenci jako plnohodnotný člen NATO, a tím získávat zkušenosti ve střední Evropě. A to jsou pro nás velmi cenné zkušenosti,“ konstatoval švédský pilot.

Gripeny v hlavní roli

„Gripeny se účastnily jak scénářů zaměřených na procvičování pokročilé taktiky ve vzdušných bojích, a to i v podmínkách rušení, tak úkolů při působení proti pozemním cílům poskytováním CAS (Close Air Support) s využitím zaměřovacích kontejnerů Litening 4i. I tento krátký seznam podtrhuje schopnosti letounů JAS-39 Gripen, se kterými Vzdušné síly AČR počítají jako s klíčovým prvkem taktického letectva pro následující dekádu,“ vysvětluje plukovník Kudyn.

Lion Effort 2024

Do cvičení se zapojily letouny Gripen Vzdušných sil AČR, Maďarska a Švédska. Thajsko se zapojilo bez letecké techniky. Z českých vzdušných sil létaly také lehké bitevníky L-159 a transportní letoun C-295 CASA. Z domovské základny působily německé Eurofighter Typhoon, polské F-16 a tankovací letoun A-330MRTT. Pro zajištění komplexnosti scénářů české vzdušné síly aktivovaly velitelské stanoviště AIR National Command Centre (ANCC), zapojili se i předsunutí letečtí návodčí (JTAC) z 22. základny vrtulníkového letectva Sedlec-Vícenice, 25. protiletadlový pluk Strakonice s prostředkem SURN jako postavení pozemní PVO. Celé taktické řízení zajišťovalo české Středisko řízení a uvědomování (CRC – Control and Reporting Centre).

RAMSTEIN GUARD

Stíhačky ve vzduchu, radary na zemi. Téměř kompletní sestava veškeré letecké pozemní techniky Vzdušných sil AČR se zapojila do cvičení Ramstein Guard. Tradiční výcvik v souvislosti se změnou bezpečnostního prostředí opět nabývá na významu. Zaměřuje se na vedení boje, kdy nepřítel různými prostředky narušuje komunikaci a snaží se získat nadvládu v elektromagnetickém spektru. Vůbec poprvé se v ostrém nasazení představil nový izraelský mobilní 3D radiolokátor MADR.

„Cvičení Ramstein Guard bylo velmi důležité a přínosné. Procvičované situace byly natolik reálné, že by se odehrály i ve skutečné válce. Piloti museli prokázat schopnost operovat a plnit úkoly i v podmínkách rušení navigačních, komunikačních a zbraňových systémů. Náměty jednotlivých dnů se každý den měnily a komplikovaly a cvičící museli denně úkoly

nejen vyhodnotit, ale ve spolupráci se specialisty na elektronický boj hledat postupy, jak následky rušení eliminovat," vysvětlovat plukovník Michal Kudyn.

Premiéru měl MADR

Klíčovou roli v detekci a analýze rušivých signálů hrál 26. pluk velení, řízení a průzkumu, který vůbec poprvé od zavedení do výzbroje nasadil izraelské mobilní radiolokátory ELM2084.

„Tyto radiolokátory oproti sovětským lze jednoduše přemístit kamkoliv, mají schopnost samo-usevernění a jsou s radary NATO plně kompatibilní,“ informuje náčelnice štábu 262. radiotechnického praporu kapitánka Jiřina Polcrová. „Navíc MADR zachytí i bezpilotní prostředky a dělostřelecké a minometné granáty, takže je velmi efektivní. Je vybavený schopností ECCM – elektronická opatření v rámci elektronického boje – a ve srovnání se sovětskými, ale i moderními českými radary si dokázal poradit s vyzařovaným rušením nejlépe,“ dodává kapitánka Polcrová.

Text: Jana Deckerová, foto: Jan Kouba

SPOLEČNĚ JSME SILNĚJŠÍ

Cvičení Immediate Response bylo součástí probíhajícího aliančního cvičení Steadfast Defender 24, kterého se letos účastnilo více než devadesát tisíc spojeneckých vojáků ze všech 32 aliančních zemí. Společným cílem bylo prověřit rychlé nasazení amerických sil přes oceán v případě ohrožení některého ze spojenců.

Čtrnáctidenní květnové cvičení probíhalo ve vojenském prostoru Libavá. Jednalo se o jedno z největších společných cvičení s americkou stranou, do kterého se zapojilo okolo 800 příslušníků americké národní gardy ze Západní Virginie a přibližně 400 vojáků 7. mechanizované brigády. Nasazena byla americká vozidla bojové pěchoty M2 Bradley a pásové obrněné transportéry M113 společně s českými bojovými tanky T-72M4 CZ a bojovými vozidly pěchoty.

Posílení schopností spojenců NATO

Historicky největší cvičení v České republice vyvolalo i velký zájem. Kromě dalších představitelů české armády se cvičení zúčastnil i velitel Velitelství pro operace generálmajor Václav Vlček. „Počítáme s tím, že v budoucnu budou cvičení v podstatě ještě větší. Obě

strany se na něj začaly připravovat v lednu, přesuny začaly v březnu a v dubnu. Většina sil Američanů, která byla na Libavé, se přesunovala letecky a techniku měli z 50 procent připravenou předem v Německu,“ informoval generál Vlček.

Toto cvičení ukazuje schopnost spojenců v NATO vzájemně se integrovat. „Společně jsme silnější. Každým dnem, kdy děláme něco, jako bylo toto cvičení, je pravděpodobnější, že odradíme každou hrozbu vůči spojencům. Pro americké síly to byla dlouhá cesta z USA, takže jsme se nasazením do ČR hodně naučili,“ řekl zástupce velícího generála pro podporu 29. pěší divize Wesley Murray.

Pro českou armádu cenná zkušenost

Podle velitele nasazeného amerického praporu podplukovníka Kevina Hoffmana testovali

američtí příslušníci během cvičení nejen samotný přesun, ale i schopnost vzájemné spolupráce a logistických postupů.

Zástupce velitele 7. mechanizované brigády plukovník Miroslav Vybíhal zhodnotil, že šlo o nové zkušenosti, které ocenili i zástupci české armády. „Je to pro nás nesmírná zkušenost. Cvičíme přesuny na větší vzdálenosti, hlavně interoperabilitu, což znamená, jestli jsme schopni se spojit vzájemně, jestli jsme schopni mluvit. Nejde jen o jazyk, ale o technologie radiostanic. Pro nás je toto velkým přínosem,“ řekl plukovník Vybíhal.

Na spolupráci obou armád se přijel podívat i americký velvyslanec Bijan Sabet. „Spolupráce ČR a USA nikdy nebyla silnější. Stavíme na pevnosti současné americko-české dohody o obranné spolupráci. Naše armády mohou trénovat a cvičit společně, posilovat

interoperabilitu, posílovat NATO, naše armády," řekl velvyslanec.

Certifikační cvičení – vyvrcholení náročných příprav

Náročný čtrnáctidenní výcvik Immediate Response 24 se propojil s vyhodnocením bojové připravenosti (CREVAL). Výcvik se uskutečnil na základě scénáře, který odpovídal podmínkám soudobého symetrického konfliktu vysoké intenzity a prověřil schopnost praporu zplánovat, řídit a provádět bojovou činnost v sestavě aliančních sil za podmínek blízkých reálnému válečnému konfliktu. Cílem byla certifikace bojové připravenosti 72. mechanizovaného praporu z Přáslavic, jehož část bude nasazena do zahraniční operace na Slovensku.

Schopní plnit operační úkol

Nepřítel, simulovaný jednotkami, vystavoval prapor celé řadě složitých situací. Rozehra zahrnovala prvky konvenční i nekonvenční války včetně rušení spojení pomocí prostředků elektronického boje, napadání míst velení

z týlu či použití zbraní hromadného ničení na prvosledové jednotky.

„Naším úkolem bylo zaujmout stanovený prostor obrany, rozmístit krycí síly a následně v kontaktu s nepřítelem prokázat schopnost plynule přecházet v jednotlivé druhy obranných i útočných taktických činností,“ popsal podplukovník Michal Voltr, velitel 72. mechanizovaného praporu.

Certifikační cvičení představovalo vyvrcholení náročných příprav, která byla zaměřena na společný výcvik od stupně družstvo, četa, rota až po úroveň celého praporu. Získáním certifikace Mission Capable se potvrdilo, že měsíce společného cvičení jednotek, zacílené na sladění a synchronizaci nejen taktických schopností, ale i oblastí, jako je spojení, logistická podpora či průzkum, byly úspěšné. „Jsme schopni plnit zadaný operační úkol,“ konstatoval k získanému hodnocení velitel 72. mechanizovaného praporu podplukovník Michal Voltr.

Podplukovník Voltr bude na Slovensku zastávat funkci národního vojenského představitele

a zároveň zástupce velitele představeného mnohonárodního brigádního velitelství. Výsledkem hodnocení bude závěrečná hodnotící zpráva s doporučením certifikace.

Po celou dobu certifikace byly cvičící jednotky pod dohledem skupiny rozhodčí směny, která prováděla důslednou kontrolu plnění rozehraných úkolů, dohlížela na dodržování bezpečnostních opatření a koordinovala činnost s řídicím štábem cvičení.

Úkolové uskupení prokázalo připravenost

Veškeré taktické činnosti zároveň vyhodnocoval dle standardizované metodiky Combat Readiness Evaluation neboli CREVAL hodnotitelský tým, složený z příslušníků Velitelství pro operace, Velitelství pozemních sil a příslušníků Mnohonárodní divize střed dislokováné v maďarském Székesfehérváru.

„Během cvičení Immediate Response 2024 prokázalo úkolové uskupení svoji všestrannou připravenost a podařilo se mu splnit všechna potřebná kritéria k certifikaci bojové připravenosti pro plnění úkolů v rámci sil NATO,“ zhodnotil na závěrečném nástupu vedoucí hodnotitelského týmu plukovník Jiří Simmer. Podle zastupujícího velitele 7. mechanizované brigády plukovníka Miroslava Vybíhala jsou všestranně připravení velitelé a štáby pro provádění operací naprosto klíčoví. „Právě cvičení, jako je Immediate Response 24, nám pomáhá rozvinout schopnost jednat rychle a efektivně, propojit snahu jednotlivých skupin a vytvořit sebraný, bezchybně fungující tým odborníků. S takovou partou se nebojím postavit čelem jakékoli výzvě,“ zdůraznil.

**Text: kpt. Romana Spitzerová,
foto: svob. Brigita Ročňáková**